

Az előfizetés ára:

1 egész évre 5 frt — kr.
1 fél évre 2 frt 50 kr.
1 negyed évre 1 frt 25 kr.

Körjegyzőknek, községeknek és néptanítóknak:
egész évre 4 forint, fél évre 2 forint

Egyes szám ára 10 kr.

Előfizethető és egyes lappéldányokat venni lehet a kiadóhivatalban, Traub B. és társa, Valentin Karoly, Böhm M., Luzsovic L., Weidinger N. üzletében és a fődohányozásában.

Hirdetések:
mindenkor árjegyzék szerint.
Bélyeg-díj minden hirdetéskor 30 kr.
Nyilttérben egy sor 10 kr.

PÉCS

Politikai vegyes tartalmu hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Nepomuk-utca 29. sz.

Kiadóhivatal: Nepomuk-utca 10. sz. a posta mellett.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Hirdetéseket elfogad:

Külföldön:
Barek J. és társa Erfurtban. Haasenstein és Vogler, Steiner A. Hamburgban. Daube G. I., Knoll Ignáz. Frankfurtban. Opelik A., Schenk Henrik, Mosse Rudolf, Bécsben.
Magyarországon:
Neuberger és Braun, Goldberger A. V., Lang Lipót, Schwarz Gyula, Somogyi F. „Első magyar nemzetközi irodá”-ja Budapesten.
Kiadóhivatalunk és Janovszky II. királyutczában levő hirdetések felvételei irodája Pécsen.
Kéziratok
a szerkesztőséghez, Nepomuk-utca 29-ik sz. küldendők.

A közigazgatási reform!

Ha a parlamentaris élet folyamában a közélet valamely intézményére vonatkozó reformot hallunk hangzatosn, az a parlamenti élet természete folytán előtűnik mindig azon értelemmel bir, hogy a kérdéses intézmény radikális átalakulást nyer, a régi rossz elvek és azok hiányos alkalmazása helyett új és következetesen alkalmazandó elvekvől van a szó.

Ha tehát hazánkban a közigazgatási reform van napirenden, akkor kívánatos lenne, hogy az a reform oly módon vitessék keresztül, a mint azt fajunk milliói érzik. de egyszerűségükben kifejezni nem tudják, műveltebb százezrei kívánják és nyugoti Európa közigazgatási intézményeit közelebbről is ismerő ezrei a jog, az igazság és főleg a magyar faj érdekében és nevében évtizedek óta sürgetik.

Nem toldozás és foltozás kell nekünk, hanem rendszerváltozás. Nem az gyógyítja meg a közigazgatás terén mindenütt nyilvánuló bajokat, hogyha a mogyorófa pálcát a hajdu kezéből kivesszük és a szolgabíró, vagy a főispán kezébe adjuk, hanem csak olyan rendszerváltozás, mely a megyei klikkek s ezek teremtményeinek önkénye és hatalmaskodása, vagy semmittevése helyébe a törvényt és mindig csak a törvényt és a benne gyökerező jogot lépteti jól megérdemelt uralmába.

Szinte hihetetlennek látszik, milyen tévedésben van társadalmunk a vidéki közigazgatás hivatása tekintetében. És e tekintetben még a különben politikailag egymástól elválasztott felfogások között sincs különbség.

Mig a nyugoteurópai társadalom a helyi közigazgatásban az élet minden pillanatában ezer és ezerféle alakban nyilatkozó egyéni és közérdekek, egyéni és közjogok védelmére és érvényesítésére hivatott oly gépezetet lát, melynek, mint az állati organizmusban a tüdőnek, folytonosan, szünet nélkül működnie kell, annélkül, hogy működésére nézve döntene az, mit gondol a fej, mit kíván a szív és mily mozdulatokat tesz az egész test, addig minálunk a 300 évi szerencsétlen reminiscenciák alapján még most is, mikor állandó parlamentünk a nép souverainitásának állandó érvényesítője gyanánt működik, a helyi közigazgatásnak mintaintézményeiben, a megyékben, keresik az alkotmány palladiumait.

Külföldön a helyi közigazgatás az állami érdekek megvalósítója az egyéni szabadság törvényes védelme és biztosítása mellett; nálunk a megyei

klikkek érdekeinek megvalósítója az egyéni jog garanciájának csaknem teljes hiánya mellett és — ha akarják — az állami érdek szempontjainak ellenére.

Külföldön a közigazgatási tisztviselői karba kinevezés alapján csak kipróbált hazafiak juthatnak be; nálunk, miután 37 megyében a nemzetiségek többségben vannak, választás után az idegen, ellenséges államok ágensei is be juthatnak a tisztviselői karba; ezek látják el a magyar állam érdekeit.

Külföldön az állam méltóságának és kötelességének tudatában, fensőbbségének teljes erejével intézi a közigazgatás teendőit; nálunk a magyar állam kénytelen a panszlávokkal, a panrománokkal és panszászokkal alkudozásba boesátkozni, nehogy a választások alkalmával a magyar államnak hí fia teljesen kiküszöböltesse a tisztviselői karból.

Külföldön a közigazgatás tisztviselője, mint az államnak, jognak és törvénynek képviselője, emelt fővel, a függetlenség megnyugtatásában a polgárok mindegyikével szemben egyenlően csak a törvény értelmében jár el; nálunk ilyen tisztviselőt — a választó nagy urak kielégíthetetlen igényeivel szemben — képzelnem tudunk. Ha itt-ott rendkívüli körülmények kedvező befolyása folytán mégis egy kiválóan független és önérzetes tisztviselővel találkozunk, a milyen van pl. Baranyamegyében is, az, mint ritka tünemény, csak megerősíti a szomorú szabályt.

Külföldön a helyi közigazgatás az állam folytonos erősítését, nálunk állandó gyengeséget jelent. Avagy nem unikum-e az, hogy pl. a megye, mint a közigazgatásnak egy alárendelt szerve, jogositva van a kormány rendeletének végrehajtását felfüggeszteni, illetőleg megtagadni. És képzeltető-e viszont avval szemben nagyobb ellenmondás, mint az, hogy a főispán jogositva van az összes tisztviselői kart felfüggeszteni és saját teremtményeivel — legalább egy időre — adminisztrálni.

Horribilis elv mind a kettő. Az első az anarchiának elve, mely szerint egy megye partialis érdekére az állam közérdeke fölé helyeztetik, a mi ellenkezik az állami élet természetes létfeltételeivel és különösen a magyar állam nemzeti karakterével; a másik a legmervevőbb centralizáció elve, mely a helyi közigazgatási szervezetben más önálló erőt nem akar elismerni, csak azt, mely a központból kiindulva a főispáni hatalomban összpontosul.

Ilyen végletekre csak azon felfogás vezet, mely a megyében még most is politikai szerepet gyakorolni hivatott testületet lát, melynek a parlamenti élet követelményeiből folyó ellensúlyozására a főispáni hatalom végtelenségig szolgál.

Mennyivel egyszerűbb, mennyivel ösztönösebb és az állami érdek szempontjából mennyivel biztosabb szervezet volna az, mely a miniszteriumtól kezdve az utolsó községi tisztviselőig egymáshoz meghatározott alárendeltségi viszonyban, az állam által kinevezett tisztviselői karból állva, semmi más tekintet nem ismerhetne, mint egyedül az állam, a törvény közérdekeit és senki másnak felelősséggel nem tartoznék, mint pusztán a törvénynek.

Milyen törpe ehhez mérten az a szervezet, melynek választási rendszere mellett a tisztviselőnek — megválasztása céljából — a választó nagy uraknak rabszolgai hódolatokat teljesíteni, a kortesekkel ölekezni és sokszor fizetésének egy részét a választás nemes (?) céljaira áldozni, alárendelt községi birakkal koccintani és még mindezek mellett (képzeltetni milyen mértékben) az egyenlőséget szem előtt tartó igazságos tisztviselőnek kell maradni!

De hiába! habár mindenki az állami adminisztráció mellett emel szót, érdekében mi sem történik; mert, mint az igazi magyar adminisztráció lelkes apostola: Grünvald képviselő mondja: „Nálunk a beszéd hivatása a tettet pótolni.”

Toll-párbaj.

Lapunk február 13-iki számában „Cásár” aláírással egy Mohácsról keltezett levelet jelent meg, mely röviden, de teljesen egy mohácsi műkedvelő előadás („Váljunk el”) bírálatával, jobban mondva a „Mohács és Vidéke”-ben ez előadásról „Don Carlos”-tól közölt kritikával foglalkozott, még pedig „suaver in modo, fortiter in re.” az irodalmi tisztés ég, sőt — mondhatjuk — az udvariasság követelményeinek szigorú megtartásával s épen ezen körülmény volt az ok arra, hogy a levél közlését meg ne tagadjuk; mert, ha egy műkedvelő előadás nem kell is, (de lehet) szigorú szemügyre nézni, higgadt, komoly ellenkritika nagyon is megengedhető és megszívlelhető dolog. Cásár említett közleményére Tarnai Károly dr úrtól a következő levelet vittük, melyet, bár abban egyenlő erősen kifejezés is foglaltatik, az „audiatur et altera pars” elvenél fogva — melyet mint hírlapok mindenkor a legnagyobb tiszteletben tartotunk és alkalmazunk is, egész terjedelmében közlünk. A levél, mely a „Mohács és Vidéke” legutóbbi számában is megjelent, következőleg hangzik:

Mohács, febr. 18.
Tekintetes szerkesztő úr!
Becses lapja mult számában Cásarnak oly tudó-

sítása jelent meg a kaszinó kebelében alakult műkedvelő társaság „Váljunk el” előadásáról, mely mindazok előtt, kik az előadónak valóban jelen voltak s kik Sardou ezen nehéz előadású darabját ismerik, — nagy visszatetszést szült.

Én mint az előadás rendezője, kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy Cásár mohácsi leveleinek az a része, melyben az mondatik, hogy az előadók a vig-jatékot „bohózatot” csináltak s hogy a 3-ik felvonás előadása közmegebotránkyozást szült, — nem egyéb, mint czélzatos s az igazsággal homlok egyenest ellenkező rágalom. Leveleinek többi részére mint a „Fönix-madár” szerzője (Don Carlos) nem felelhetek Cásárnak, de ilyenek után nem tartom öt érdelemnek arra, hogy neki e helyen válaszoljak.

A „Váljunk el” szereplői tehetségökhöz képest és a nem hamisított közvélemény szerint igen jól, sőt — a mi Cásár állítását egészen leszalítja a maga értékére — a pedás Sardou szigorú utasítása szerint játszottak. A ki nem volt az előadón, a ki nem ismeri a színművet, vagy nem tud valamely előadást megbírálni, (és azt hiszem, Cásárnál tán mind e három körülmény fenforog) — az ne írjon tudósítást! Hogy mást ne mondjak, lovagiatlanság valamely jóhiszemű lapot rosszakaratból fakadó értesítésekkel és czélzatosan hamisul informálni. Vagy lehet-e más, mint rossz-akarattal, midőn valaki műkedvelőkről (!), a kik még hozzá egy jótékony egytet (a mohácsi nögyelet) javára játszanak egész odaadással és buzgalommal, — olyat ír, hogy játékok megebotránkyozást szült? Valóban ha valami, úgy Cásár tudósítása szült: Mohácsos megebotránkyozást!

A tekintetes szerkesztő urat pedig arra kérjük mi mohácsiak, hogy nézzen lelkiismeretes levelező után, az olyan Cásár féle embereknek pedig a kiknek tán csak a lelkiismeretlenségük nagyobb, mint igaz-talanságuk, — mutasson ajtót!

Tisztelettel
dr Tarnai Károly.

E levélre a mi megjegyzésünk csak az, hogy 1) nekünk Mohácsos rendes levelezőnk eddig nincs; 2) a hírlapi tudósításokat, ha csak azok valót-lanságáról biztos tudomásunk nincs, vissza nem utasítjuk; 3) a színi előadások értékének megbírálása mindenkor egyéni felfogás dolga és 4) Cásár leveleiben a főúly nem a műkedvelő előadás 3 sornyi bírálatán, hanem az ellenbírálaton fekszik.

Tarnai úr említett válaszára vonatkozólag különben Cásár-tól a következő levelet vittük:

Mohács 1886. febr. 24.

Válasz Tarnai Károly dr urnak.

A „Pécs” f. hó 13-iki számában „Fönix-madár” címen megjelent közleményemre vonatkozólag helyesen találtá ön epéjét ellenem „Válasz Cásárnak” cím alatt a „Mohács és Vidéke” ez évi 8-ik számában kiönteni. Hogy miért írta ön cikkét epével és hogy miért mártotta ilyenbe tollát, azt én nem tudom; hisz ön még fiatal ember és szereti a világot rózsaszímben látni. Ön, mint mondom, még fiatal és remélhetőleg nemsokára ügyvédi diplomáját is megkapja.

Elvárom, hogy jó ügyvéd lesz; de jelenleg egy „schlechter Musikant,” vagy, magyarul mondvá, igazságtalan kritikus. És ha valaki az ön igazságtalan kritikáját szintén a kritika boncolókése alá veszi, akkor — úgy látszik — ön magán kívül lesz. A jó muzsikusknak tudnia kell, hol, hogyan zenéljen; a cikkírő-knek pedig a társadalomhoz kell alkalmazkodnia. És

semhogy valamely irodalmi műnek belső becsét kutas-sa, vagy pedig egyáltalában nem képes arról önálló ítéletet mondani. Innen van aztán az, hogy a mi felül-ről jön lefelé, az mind jó, a mi pedig alulról menne fölfelé, az mind tökéletlen. Az irodalmi dolgok érté-kenek ívetlen, a mások pápaszemén át való nézése okozza aztán azt, hogy a nagy közönség mindenkor elfogultsággal vesz kezébe mindent, a mi vidéken ter-mett, pedig — bár gyérebben — de olykor ott is találja egy-két figyelemre méltó virágot, ha szeme már eleit fogva nem volna hozzá szokva mindig csak azt látni meg, a mit megmutatnak, füle pedig csak azt hallani meg, a mire odafönt megütik a nagy dobot.

E bevezetészerű kitérést nem azért tettem, mintha a közönség jóakarátát „Jolántha” iránt eleve le akarám foglalni, hanem tettem azért, hogy sanyarú irodalmi viszonyainknak annyiszor és oly sokak által kutatott egyik okára rámutassak. Nem tudom, nem jobb lett volna-e hallgatnom vele? Az igazságot, ha szemébe mondják, kevés e-aber szereti. De térjünk a dologra.

A „Jolántha” meséje Róbert Károly korából van véve. Főalakja Tatar Farkas várúr és a Róbert Károly ellen harcoló Csák Máté híve, (Toldi.) Tatar Farkas, a ki már két feleségét kiadta a világból, Jolánthát (Mészáros Ika) elraboltatja és úgy esküszik meg vele. Szerelemről tehát közöttük szó sem lehet. Az első felvonásban Tatar épen vadászatról jön haza s bosszankodik azon, hogy egy baglyot elhibázott, midőn jön Leventhe (Veszprémi) Róbert Károly kö-vele, a várat feladásra kéri. Leventhe és Jolántha egymásba szeretnek. A második felvonásban Szajkó (Rétthy) udvari bolond, a kinek legnagyobb gyönyörű-sége minél több pénzre szert teoni, felajánlja Leven-thének szolgálataát s megígéri, hogy találkozára birja Jolánthát. Jolántha a találkozózt meg is igéri s udvar-bölgyét, Podolint (Réti Fáni) elküld Leventhéhez

A „Pécs” tárczája.

Kincseim.

Csengő aranyt szeretnek,
Imádnak is sokan,
Nekem szép, széke fürtöd
Elég, elég arany.

A gyöngy is kedves soknak,
Szeretik elegend,
Mosolygó száad elég szép
Gyöngyöt mutat nekem.

Rubint is kedves ékszer,
De kell-e szebb rubint,
Mint a midőn ez ajk-pár
Ujuló csókra int.

A drága alabástrom
Előttem becsstelen:
E cherub-tiszta homlok,
Ez kincsem énnekem.

A földnek összes kincseit
Benned lelem föl én,
S nincs oly hatalmas ember,
Hogy őt irigyleném

Stein Lajos.

Forgácsok.

Ahoz, hogy valaki politikai elveihez mindenkor tántoríthatatlanul ragaszkodjék és nézetei az idővel együtt cseppet se váltoozanak, vagy politikailag nagy érettség, vagy nagy éretlenség kell.

Az emberekkel legtöbbször úgy vagyunk, mint a ruhákkal: mig ujak és használhatjuk, addig nagyon kedvesek, mikor pedig már kopottak s hasznukat nem vehetjük — eldobjuk.

Azon nők és férfiak, kiknek minden második szavok a szív, a legszívtelenebbek, mert tapasztalás szerint az ember arról beszél legtöbbet, a mije hiányzik.

Megnézni igen szép a leányt báli ruhában, de megszeretni akkor legtanácsosabb, mikor konyhakötő van előtte.

A mocskos lelkű mindig azon igyekszik, hogy a közelébe esőket szinte befektítse; ha mást is szennyessnek lát, azt gondolja, hogy ő azzal fehérebb lett.

Sok ember abban a balhiedelemben van, hogy a legjobb hazafi az, a ki legjobban és legtöbbet tud kiabálni. Ha a hazafiság nagysága csupán ettől függene, akkor legjobb hazafiak volnának a drótos-és üvegestótok, meg olykor (nem mondom, mindig) némely ujságrók.

A magán életben megbélyegzett és léha erkölcsű emberek legjobban szeretnek a nyilvánosság előtt itéletlenek mindenkor igazat adni, nem azért, mintha talán ez ment volna a tévedésektől és olykor a rokoni, baráti összeköttetésekől eredő tulságos jóakarattól, hanem azért, mivel ő maga vagy sokkal közönyösebb,

buzaszemek között: mindig felül vannak; de aztán ki is vannak téve annak, a minnek a polyva, hogy jön egy szél és lefújja őket a tiszta buzáról.

Életünknek egyik felét megszületett reményeink dajkálásával, — másik felét pedig azoknak temeté-sével töltjük el.

Balog István.

Jolántha.

Regényes szomorujáték 5 felvonásban: Irta Szántai M. Kálmán. Először adattott Pécsen 1886. február hó 27-én.

Vidéki poéta verseinek és vidéki színpadon elő-szór előadott darabnak a sorsa egy: mindegyik azzal az előítélettel lép a világ elé, hogy sejeles, hogy nem tökéletes. És hogy ez előítélettel megküzdve, egyik-másik kiemelkedjék az elfeledtetés homályából, arra oly ritka a példa, mint a fehér holló. Ritka még akkor is, ha az illető mű minden tekintetben tökéletes, hát még akkor, ha az előítélet mellett valóban fonyatkozásai is vannak. — Ez előítéletnek azonban bizonyos tekintetben megvan a maga jogosultsága: megvan nem azért, mintha vidéken jót egyáltalában nem irhatnának, hanem irodalmi viszonyainknál fogva. Egyetlen irodalmi középpontunk van: a főváros; az ország minden rendű és rangu írói e középponthoz törekednek munkáikkal, miként a napsugarak a gyűjtő-lencse gécepontjába. Itt akar mindenki szellemileg fényleni vagy meghalni. Itt van az irodalmi legfőbb ítélszék, mely, a bevett szokás szerint, ha valakinek életet szavazott, annak élnie kell, akire pedig rá-mondta a „peret”-ot, annak meg kell halnia. És a közönség már hozzá van szokva a legfelsőbb areopág ítéletének mindenkor igazat adni, nem azért, mintha talán ez ment volna a tévedésektől és olykor a rokoni, baráti összeköttetésekől eredő tulságos jóakarattól, hanem azért, mivel ő maga vagy sokkal közönyösebb,

Szombaton

P. E. C. S.

mert a mohácsi társadalom két csoportra von ozsolya, mert az egyik részben megfogadta arra, hogy az egyik csoport rovására a másikat égbe emelje, és a másikat lenyomva feletle pálcát törjön.

Egy szorosán tárgyalásban költött cikre grombaságokkal válaszolt. Ezt ugyan nem veszem rossz néven; mert úgy látszik, hogy soraim előadásánál bizonyos rohamok szállottak meg őnt; már pedig ilyen állapotban az ember sem gondolni nem tud, annál kevésbé pedig cikket írni.

Megjegyzéseimet, melyeket a „Pécs” ez évi 7-ik számában tettem, valótlonoknak állítja és mégis megengedi azt, hogy a szereplők tehetségükhöz képest játékokat. Ezt megengedi és is megengedi az egész világ; de azok, a kik ott voltak, és alkalmuk volt az előadást megbírálni, velem együtt azt mondják, hogy a kinek tehetsége nincs, az a sorompók elé ne álljon; mert a ki oda áll és nyilvánosan játszik, mint nyilvános szereplő a nyilvános kritikának is alá van vetve, legyen bár az illető műkedvelő.

Az Ön tagadásainak ellenében is fenntartom az általam közlött cikkből foglalt állításaimat és azokból nem engedek egy szót sem. És ha találkoznék valaki, ki nem hiszi, hogy akkori közlésem igaz és való, az jöjjen a nagy közönség közé és hallgassa meg annak véleményét.

Furcsa az, hogy ön, mint egykor leendő jó ügyvéd, — színész, kritikus, vádlott és bíróként egy személyben szerepel. Hogy így milyen lehet bírálat, azt itéljék meg mások.

Es most ami az ajtó-mutatást illeti, okom van hinni és reményem is, hogy a „Pécs” tekintetes szerkesztője elég bizalommal veltetik „Császár” tudósítója iránt.

Ami pedig Önt illeti, én mindig szolgálatára állok. Megjegyzem azonban, hogy én mindig a tisztesség keretén belül maradok, és csak is addig válaszolok, míg Ön szintén ezt cselekszi. Mihelyt pedig grombaságokban fog kitörni, hallgatással fogom ignorálni. Ha úgy tetszik — nem bánom.

Császár.

Baranyamegye kir. tanfelügyelőségétől a következő átiratok vették:

Tek. Községi Iskolások!

Az „Országos magyar gazdasági egyesület” „Gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetei” (megrendelhető nevezett egyesületnél, Budapest, köztelek; előfizetési ára egy évre 12 füzetre 4 ft) a felső nép- és polgári iskolák, valamint a tanító- és tanítónő-képezdek számára gazdaság-tanítási szemléleti segédközlönyként ajánlatnak.

Miről a tek. községi iskolásokat a nmlt. valóság és közoktatási magy. kir. ministeriumnak m. évi december hó 14-én 12793. sz. a. kelt rendelete folytán oly hozzáadással értesíttem, hogy a füzetelek a vezetéke és felügyelete alatt álló fentjelzett fokozatu iskolája számára a lehetőségig szerezze meg.

Pécsen, 1886. február hó 22.

Salamon József, királyi tanfelügyelő.

Hírek.

Jótekonny adomány. A baranyamegyei központi takarékpénztár jótekonny célra 100 frtot bocsátott Pécs sz. kir. város tanácsának rendelkezésére, mely összegből 50 ft a szegényügyi bizottságnak már át is adatott, 50 ft pedig 10 házi-szegény között ki fog osztatni.

Hymen. Bornes Máté vasuti mérnök eljegyezte Dorsch Frida kisaszonyt, Dorsch Bányatelepi hivatalnok leányát. — Kelemen Ákos gyöngyi aljárásbíró szerdán d. u. vezette oltárhoz Pécsen Kelemen Ilka kisaszonyt, Kelemen Gyula mérnök leányát. — Szigriszt Lajos kölcsönsegélyző egyesületi pénztáros csütörtökön d. u. fél 6 órakor vezette oltárhoz Simon Mariska kisaszonyt, Simon János kereskedő leányát.

Tiszteletbeli szerzetesek. Tróll Ferenc kanonok, Kiss György szobrász és Graics Endre festő a pécsi Ferenc-rendű szerzetesek által „confrater”-ekkel választottak, tehát ugyanolyan kitüntetésben részesültek, mely ugyanezen szerzetesekről néhány év előtt Tréfort Ágoston vallás és közoktatásügyi miniszternek osztályrészül jutott.

Az egyházmegyéből. A szégszárd-belvárosi plébániánál megüresedett segédlelkészi állásra Varga Manó babarci segédlelkész helyettesített át.

Kilépés a honvédségből. Stenard Rezső baranyai 68-ik számú honvedezkedőjébe szabadságot állományú főhadnagy a honvédség kötelékéből kilépett.

híradni. Podolin ép jön vissza, a mikor Tatár, kinek már Szajkó elmondta, hogy Leventhe Jolánthát, ez pedig Leventhét szereti, kérdőre fogja a mert semmit nem vall, elzárja. Podolin kedvese, Csongor (Pintér) ezért 3 testvérével együtt boszut esküszik Tatár ellen. A 3-ik felvonásban Leventhe azon barlangban van Szajkóval, melyben nevelő atyja Darócz (Mezei) lakik s a honnan titkos ut viz fel a vártoronyba, hol Jolántha már várja. A 4-ik felvonásban Leventhe találkozik Jolánthával; és azonban elbeszéléseiből megsejtve, hogy ő Tatár fia, nem akar vele szólni. Tatár már döngeti az ajtót s Leventhe Jolánthának egy, anyjától kapott emléket adva, kénytelen a titkos ajton egyedül távozni. Tatár bejön és Jolánthát a vártoronyba zárja. Az 5-ik felvonásban a várat ostromolják. Jolántha, ki a felgyújtott vártoronyba odaégett, a színen fekszik. Jón Tatár és a Jolántha nyakán levő emlékből és Darócztól megtudja, hogy Leventhe az ő fia. Az ostromok, Leventhével öklön benyomulnak s Tatár, midőn éppen fölaltat fia ölésére akar futni, egy nyíltól váratlan szíven találva meghal.

Ime a darab meséje vázlatban.

A tárgy maga dramai kidolgozásra igen tapintatosan van megválasztva. A fiatal nő, ki szíve és akarata ellen egy általa gyűlött férfíhoz van köteves s akareta még saját bukása árán is ki akarja vinni, hála, alyra a feloldozásra; de halás csak akkor, ha a költőnek van kapesége erős kézzel bonyolítani s az egymásra halmozódó események zürzavarából egy cattanósan dramai összeköztetés hozni létre, még pedig öntudatos művésztellett. Jolánthában a dramai csira meg van, de az író nem volt képes azt terebélyes fáva lövelni. A darab meséje a legnagyobb egyszerűséggel folyik a végkifejlesztés felé, anélkül, hogy haladásában a legcsekélyebb összekötözés által, csak pillanatra is fel lenne tartóztatva. Milyen egyszerű alkalma lett volna pedig az írónak dramai helyzet teremtésére a légyottal, ha Tatár csakugyan bejön és

Két új vásár Pécsen. A földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter f. évi 3617. számú rendeletével megengedte, hogy Pécs sz. kir. városában a már engedélyezett két új országos marhavásár évenként a husvéti ünnepeket megelőző és a szeptember 29-ikét (Mihálynapot) magában foglaló hétnek hétfői és keddi napján tartassék.

Felelőzések. A legutóbbi városi közgyűlésnek egyes határozatai ellen eddigelé 2 felelőzést adatott be és pedig egy a városban levő gyógyszerárak tulajdonosai által a felkötandő 5-ik gyógyszerár ellen, egy pedig Papp József és társai által a polgármester rendelkezésére bocsátandó fogat ellen. A felelőzések rendeltetési helyőkre felterjesztettek. Minő eredménytel? A közel jövő meg fogja mutatni.

Plébános-beiktatás. Szandtner Antal dunaszerkesői plébános beiktatási ünnepélye február 28-ikán, vasárnap ment végre.

A pécsi kir. pénzügyigazgatóság Máté István díjtalan adóhivatali gyakorlatokot 6-ik osztályu adó-tisztjé nevezte ki.

Közgyűlés. A pécsi Jótékony nőegylet folyó hó 14-én d. u. 3 órakor az egyleti helyiségben évi rendes tisztújító közgyűlést tart.

Farsangi tréfas estélyt rendez a „Pécsi Dalárda” kedden, március 9-én a „Hattyú” termeiben. Műsor: 1) „A falusi kisbíró,” 2) „Ébresztő” férfiak Erkel Sándor, 3) „A kapukules” tréfas kettős Schaffer A., 4) „Egy harmincvés sóhajai” hum. bármás Genée R., 5) „Népdalok” Papp D., 6) „Egy operai énekesnek felvételi próbája” tréfas bármás Genée R., 7) „Allatnégyes” hum. quartett Brixner, 8) „Olasz-saláta” férfiak, tenorszóvaló Genée R., 9) „Szerecsen-hangverseny” Kripper, 10) „Holdkóros opera,” 11) „Müller és Schulte” tréfas kettős Genée R., 12) „Népdalok.” A műsor között levő szünet alatt a katonái zenekar fog játszni. Az ételekről és italokról Bertics jónövű vendégül gondoskodik. Belépti díj személyenként (előreváltva) 1 forint, este a pénztárnál ur 1 ft 20 kr. Jegyek előre válthatók Domján I. ur (Weidinger N. utoda) könyvkereskedésében. Kezdeté esti 8 órakor.

Műkedvelő előadás lesz március 15-én, mely napot a pécsi joghallgatók az idén méltó módon fogják megünnepelni. A részletes programról csak jövő számunkban szólhatunk.

Vizsgáló bizottság. A kömüves-, kőfaragó- és ács mesterség gyakorlásához szükséges képzéssel igazolásának elnyerhetése végett az iparügyi miniszter az országban vizsgáló bizottságokot szervezett, mely Pécs sz. kir. városában — a folyó évre — Bium Gyula kir. mérnök elnöklelte alatt Nendtvich Sándor főmérnök, Koroszt József és Schlauch Imre építőmester, továbbá Vogl N. János kőfaragó-mester tagokból áll.

Hü erőködés. A városi köztisztviselési szabályrendelet egyes pontjainak megváltoztatása céljából számos sikkli: külvárosi polgár folyamodványt intézett a tanácshoz, melyben a sertés-tartásnak s hízalásnak a sikkli külvárosi házakban való megengedését kéri. Jól tudjuk mi, hogy a házi sertés-bizalás betiltása egyes polgároknak nézve némi anyagi áldozattal jár s épen ezért érthető dolognak tartjuk, hogy az illetők a tialom megváltoztatására mindent elkövetnek. Másrészt azonban ki kell jelenütnünk, hogy a miért sikkli külvárosi polgártársaink folyamodnak, az már — Istenek hála — meghalott álláspontra. A város sűrgős kielégítését követelő közegészségi érdekeinek megfelelőleg a házi sertés-bizalás vonatkozólag szabályrendelet intézkedik, mely okvetetlen végrehajtandó, nem törődvé egyses esetleges kárával, mely különben a nagy közönségre háruló hasznalón boven kárpótoltatik és épen ezért reméljük, hogy a város tanácsa a hozzá benyújtott folyamodványt figyelmen kívül fogja hagyni.

Szép és kedélyes táncmulatságot rendeztek szombaton (február 27-ikén) Bányatelepen a Duna-gőzhajózási-társaság hivatalnokai, melyen városunkból is számosan vettek részt. A lady Patronesse tisztét Litty Ferencné viselte. A hölgyek közül ott voltak: Heszné, Koszterné, Fuchs Adammé, Werner Ottóné, Dorschné, Hoffmann Ferencné stb. asszonyok; továbbá: Pécshölly Litty Ilka, Hippmann Nelli, Arouilly Rizs és Ninus, Kindl Ilka és Hoffmann Ella (Szabolcs), Dauitz nővérek, Dorsch nővérek, Werner Mariska, Rumann Neszti, Heffer Mari, Wieser Mariska, Lauffer Róza (Szabolcs) kisasszonyok. A fesztelen, sikerült mulatság reggeli 6 óráig tartott. A legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk a társulat egyes hivatalnokairól, kik a vidéki vendégeket nemcsak kedves családi körökben, hanem még a bálban is a legmagyarosabb, igazán lekötelező vendégzeretettel vették körül. Még egyról lehetetlen az alkalommal meg

nem emlékeznünk s ez a Pécsről Bányatelepre, a „Fekete-hegy”-en át vezető ut, melynek rosszasága minden kézpélhető fölülül. Valóban megszűnyenitő a hatalmas Duna-gőzhajózási-társaságra nézve, hogy ez ut jobb karba helyezésétől nem gondoskodik.

„Szavak és tettek” címen lapunk utolsó előtti számában egy újdonság jelent meg, melyben — minden szentélyeskedés nélkül — utaltunk arra, hogy a „Pécsi Figyelő” az Engel-Simonffy ügyben nem egészen tartotta meg azon ígérgetét, hogy előtte minden ember egyenlő mérték alá esik. Ez újdonságunkra a „Pécsi Figyelő” szombati számában „A halkodó „Pécs” végvonaglója” cím alatt válaszol, becsémről-leg nyilatkozva lapunkról. De ha a „Pécsi Figyelő,” egy hírlap, a „Pécs”-ről, lapírtárolól oly lenézőleg nyilatkozik, a vakmerőség mely foka kellett megádmadni. Yt — mint azt a „Pécsi Figyelő” tette — azért, mert az illető egy nyilatkozott, hogy a botrányhajtású sajtóra nem sokat ad. A személyeskedő válaszunk csak egy pontja van, melylyel komolyan foglalkozni lehet és ez azon állítás, hogy a szabadelvű kör minapi érlekezletén valaki azt mondotta volna, hogy „oly gyarló lap, mint a „Pécs,” nem érdemli meg a meedezinat.” A „Pécsi Figyelő” ez állítása nem igaz. A válasz többi részére csak akkor felelhetünk meg, ha — a „Pécsi Figyelő” példáját követve — a társadalmi tisztességtudás kiálalmánai túllennünk magunkat, minthogy azonban ezt már csak a nagy közönség iránt viseltető tiszteletből sem akarjuk tenni — halgatunk.

A szigetvári bál, mely az Erdélyi Magyar Köz-művelődési Egyesület javára szombaton tartott, a hozzánk csak legutolsó órákban érkezett tudósítás szerint fényesen sikerült. A bilon városunkból és megyénkbel is számosan vettek részt. A négyeseket 80 pár táncolta. A tiszta jövedelem 173 ft 10 kr.

A városi zeneegylet tisztújító közgyűlése vasárnap d. e. 10 órakor tartott meg. Fekete Mihály alelnök rövid visszajelentésben ismertette az egylet 1885-ik évi müködését. Dulán iszky Nándor dr. megyés püspök 200 és a pécsi központi takarékpénztár 100 frtot adományozván az egyletnek, az alapító tagok sorába felvettek és nekik jegyzőkönyvileg hálás közönetet szávoztattak. A tagok száma a tagdíj leszállítása következtében 210-ről 290 re szaporodott. Mutschénbächer Viktor drnak, ki a zeneművek tártának rendezésére önként vállalkozott, valamint Koharits Károly, Johann Béla és Ludwig Ferenc orvosoknak, kik az egylet rászoruló tagjait orvosi kezelésben részesítették, elismerés és köszönet szávoztattak. A mult évi a zarszámadások szerint befolyt 10449 frt mellett 489 frt hiánnyal végződött. A folyó évre előirányzott niány, mely azonban a színjázi viszonyoktól nagy mértékben függ, valamivel kevesebb, mint a mult évi s fedezhetésére alapos kiiltások vannak. — Ezután megválasztott a tisztikar, melynek elnöke: Felnök: alapszabály szerinti a Polgármester. Alelnök: Fekete Mihály. Igazgató: Borovits Károly. Ügyész: Krasznay Miklós dr. Titkár: Kiss Géza. Pénztárnok: Borovits K. Választmányi tagok: Bogay Pongrac, Boló István, Buregh Antal, Förster Béla, Girard József, Johann Béla dr, Koharits Károly dr, Bolgár Kálnán, Grünhuth Ignac, Mendik Agoston, Kissfaludy Imre, Schaurek Bódog dr, Ráth Mátyás, Valentin Károly, Preusz Adolf, Mutschénbächer Viktor.

Calico-bál. Az izraelita nőegylet calico-bálja hétfőn szép sikere aratot. Izraelita polgártársaink színe-java, a hölgyközönség legnagyobb része és különösen a páholy-közönség fényes öltözékben csaknem teljesen megtöltötte a „Hattyú” helyiséget, melynek éterme — a táncteremnek megfelelőleg — szűknek bizonyult. A négyeseket 100 pár táncolta. A bál tiszta jövedelme 224 forint; a kimutatásról jövő számunkban.

Felolvasás. A kereskedelmi önképzőkör kebelében tartott felolvasásoknak díszes sorát Rónay Kálmán joghallgató vasárnap rekesztette be. A fenyő-zésről” szölv felolvasásával, melyet szépsámu közönség hallgatott végig. A felolvasó bámulatos szorgalommal gyűjtö össze a történelmi és közeleti adatokának s a tekintélyes írók nyilatkozatainak egész óriási halmazát, melyekből azonban kissé kevesebb valamivel több lett volna. A luxussal történetét egész terjedelmében közölte, annak minőségeit, változatait, nem ritkán oly dolgokat is, melyek a női hallgató-ságra való tekintetből könnyen elhallgathatók lettek volna s a felolvasás érdekességéből és tartalmasságából mégis egy cseppet sem vontak volna le. Szerinte a luxus az első szükségleten túli költékezés; kárhoztanáadó akkor, ha a körülmények tekintetbe vétele nélkül a kellemes a szükséges elé hlyezi; de nemzetgazdasági szempontból szükséges, amennyiben a termelést is előmozdítja. Különben a luxus mindenlelked sokban a kor, egyén, osztály befogásától függ, befolyással van rá a klíma, államforma stb. Azelőtt a luxust törvények gátolták, ma az adók, egyletek stb. eszközök ugyanezt. Csattanósan fejezte be a felolvasást azon óhajjal, hogy az idej felolvasási cycilus se legyen csupán luxus s mi is ezt kívánjuk s épen azon kérdés meütl felöltünk, midőn az utolsó felolvasás végső szavai elhangzottak, hogy vajon a felolvasások megjeltenek-e kitűzőtől cájknak? Ezen előadóiaknak célja mindenkéltől volt, hogy az egylet tagjai, kik azokat rendezik, tanuljanak, okulkjanak, szellemi világuk köre táguljon, vagy kedélyileg művelőljönek, fogékonnyakká legyenek a honseretnek, nemzeti lelkesedés magasztos eszmái iránt. S ezen feladatnak, ha öszintén bevalljuk, mindenik felolvasás igyekedett föle telhetőleg megfelelni, bár más részről azt sem szabad említés nélkül hagynunk, hogy a kereskedő-itjaktak, mint szakembereket, csak 2 felolvasás érdeklélhetette. És ezek Mutschénbächer Viktor drnak „Önégyesét a kereskedelmi életben” és Heckinger István tanárnak „Az ipar, kereskedelem és tudomány kölcsönhatása” című felolvasásai voltak. Az idej legkiválóbb felolvasási kölé tartozott Verhőy István tanár úr, ki nemzeti ösköltészetünk nyomait és maradványait tárgyalta, nem feledvén el buzdítani a kereskedő ifjúságot a magyar hazá szeretére, melynek művelésére aránylag alí azon a magaslaton, mint bármely más európai népé. A vendégközönség azonban mind egyik felolvasásban megtalálta azt, amit keresett: tanulság és nemeseítő szórakozás. S e tekintetben a közönség valóban köszönettel tartozik nemcsak az egyletnek, mely így, egyik felolvasó szavaival élve, csakugyan egy kulturgylet szerepét végzi s magasztos feladatának dakekasan megfelel, hanem a felolvasóknak is, kik kényelmökről lemondva, szellemi munkájokkal, a legbecsebbel áldoztak a közügynek. A tudat, hogy a közügynek tettek szolgálatot s az elfogulatlan, tiszteletreméltó polgárok elismerése legyen jutalma fardozásaiknak.

Dobozl.

A balokányi úszó-iskola ügyében, jobban mondva a tervezett új úszóiskola, parkozás és vendéglő létesítése ellen a „Fünfkirchner Zeitung” legutóbbi száma egy közleményt hoz, mely valamivel rövidebb alakban s lényegében csaknem megfelelő tartalommal lapunknak is beküldetett s mely — pár szóval, de azért híven ismertette — azt mondja, hogy 1) a bányák közelében levő források — s a Balokány is ilyen — elapadásnak vannak kitéve s ez esetben honnan kap az úszó-iskola mjd vizet; 2) az építendő vendéglő magrontja a pályautcai korcsmárok úgy sem virágzó keresletét s különben sem fog rá vállalkozó akadni, mert gazdag ember nem veszi ki, szegény meg nem tud fizetni; Pécs városa nem is alkalmas ily vállalatokra, de meg városunknak más feladatai vannak, mint vendéglők építése s legjobb lenne csak az úszó-iskolát — alaposan, de olcsón — kitartározni, mi böven meghozná a kamatoikat, míg a tervezett újítások bizonyára kultúrát fognak vallani. — Az itt előadottakra vonatkozólag megjegyzéseink a következők: 1) Minden forrás kiapd hat, vagy megváltoztat h a tja irányát, de hogy e körülmény mikor következik be, azt véges emberi ész ki nem számíthatja s épen ezért erre vonatkozólag sem tervet készíteni, sem azt megvalósítani nem lehet; 2) a tervezett vendéglő rendeltetése nem az lesz, hogy a pályautcai korcsmások fuvaros és vásáros vendégeit elcsalja, hanem, hogy a fürdő és kiránduló közönség kényelmét kielégítse; 3) Pécs sz. kir. városának egyenesen kötelessége — a köztisztaság és közegészség érdekében — egy moderna úszó-iskolát és népképző-térséket s minthogy e kettő csakugyan holt tőkét képviselt volna, épen azért kell velök együtt vendéglőt is építeni, hogy a befektetett tőke kamaitat maghozza s már jelentkezett is vállalkozó, ki — mint azt már egyszer jeleztek — oly évi birt ígért, mi a befektetett tőke 6%-ánál többnek felel meg, mely körülmény egyt-maga a legkisebbsébbn megelfolja a létesítendő uszóda jövedelmességének tagadást.

A pécsvárad „Dalkör” táncestélye a dalkör újonnan beszerzett zongorája javára f. hó 3-ikán a hozzá költöt reményeknek megfelelőleg, sőt azon felül sikerült; a siker országn-rése — bátran elmondhatjuk — a pécsi dalárda tagjaira hírul, kik közül 10-en rándultak át az alkalmából Pécsváradra s az estélyen számos darabot énekeltek. A táncestély rendkívül népas volt; a négyeseket 48 pár táncolta. Másnap délezn a pécsi dalárda tagjai tiszteletére az uradalmai nagyvendéglőben dísz bál volt, melyen körülbelül 80-an vettek részt; ebből után ismét tánc következett, mely 4 óráig tartott, mikor is kocsi árú a „Dalkör” összes tagjai pécsi vendégeit egész a chokoládé sörházig kísérték, hol a mulatság újból kezdődött.

Meggondolatlanság. Egy régen jobb módban volt pécsi intelligens család 17 éves leány tagja f. hó 4-ikén, d. u. 1 órakor a Havi-Boldogasszony hegyen levő kápolna háta megett egy nagy és teljesen új — mint látszik, e célra külön beszerzett — konyhakkéslel önként ki akarta oltani fiatal életét, azonban a szomszéd szőlők egyikében dolgozó Mészáros N. budai külvárosi polgár által észrevétve, általa szándéka végrehajtásában megakadályoztatott, úgy, hogy az öngyilkosságból — szerencsére — csekély bókarcólon kívül egyéb nem lett. A kisasszony tette okáról megkérdezve, azt felelte, hogy maga sem tudja, miért akarta életét kioltani s miután megígerte, hogy sötét szándékával végleg felhagy, szálei házához vezetett, hol a szerető családtagok körében bizonyára megleli a vigaszt és a feledést.

Iskolászeki ülés. Városunk községi iskolászeki f. hó 3-án szerdán d. u. ülést tartott, mely hírom új iskolászeki tag eskütelletével kezdődött. Ezután fölolvastott Varga Ferenc belv. igazgató tanító kérvénye, melyben gyengélkedése miatt osztálya vezetésétől ideiglenesen fölmentetni kéri magát, úgy azonban, hogy mint igazgató, ez idő alatt is élvezhesse mostani fizetését. A dínger János kir. tanácsos polgármester, mint iskolászeki elnök, szép szavakban eseltette Varga Ferenc edlgi érdemeit és kérését teljesen méltányosnak találja. Az iskolászeki is hasonlóan gondolkozván, az elnök ama határozati javaslatra, mely szerint Varga Ferenc az idej tanév végéig osztályának vezetésétől fölmentetik, de igazgatói minőségében meghagyatik, egyhangulag elfogadattott. Az ily módon üresedésbe jut belvárosi IV. osztály tanítójául az elnök Marschal Ferencet ajánlotta ideiglenesen átítetteti, ki már egy időben Varga Ferencet helyettesítette. Szeredy József dr — bár Marschal ellen nem volt kifogása — a tanítóközül a legidősebbet kívánta ez állásra előléptetni, annál is inkább, mert nálunk a tanítóközüléptetésnél az ily eljárás úgy szölván elvül fogadtattott el egy időben, így tehát az iskolászek nem lesz következtetés, ha e bevett szokástól eltér. Szeredy Nándor hasonló értelemben szólaít fel s mint a külvárosi tanítóközülegősébe tagját — mint az igazgató-tanítóközülegősébe tagját — kérelmezte, hogy Marschal Jánost ajánlotta. Reberics Imre Marschal mellett szólaít fel. Az iskolászek többsége az elnök ismételt felszólítására Marschal Ferencet jelölte ki e tanév végéig ideiglenesen, a belvárosi 4-ik osztály vezetésére, kinek helyere egy ideiglenes helyettes tanító fog alkalmaztatni, havi 30 frt fizetés-sel; az illető ideiglenes helyettes tanító kinevezésével az elnök bizatot meg.

A pécsi ügyvédi kamara listromába Grünwald János paksi ügyvéd felvételét.

Esküvő. Turkovits János kir. segédtelekkönyvezető m. hó 23-ikán vezette oltárhoz Erdődy Mariska kisasszonyt, Erdődy Gyula takarékpénztári hivatalnok leányát Mohácson.

Templom-épités. A paksi római katolikus templomot, mely a hívők nagy sokaságának többé meg nem felel, mint a „Szekszárd Vidéke” írja, közelebb le fogják rombolni és helyébe egy díszes, az eddiginél nagyobb építetnek.

A „Dunantuli közművelődési Egyesület” ügyében a nemzeti és polgári kaszinó igazgatói által összehívott értekezlet vasárnap d. u. 3 órakor a 68 tagú előkészítő bizottság tagjai közül szép számmal megjelenteknek élénk érdeklődése mellett folyt le. A további teendőkre vonatkozólag mindenkéltől abban történt megállapodás, hogy még e hó folyamán, 21-én d. u. 3 órakor a nemzeti kaszinó helyiségében ülés fog tartatni, melyen egy végrehajtó-bizottság alakul, elnök és ideiglenes tisztikar választással, egyttal az előkészítő bizottság — mint végrehajtó-bizottság — megyének és városunk polgárából 200-nál többel kibővítetlek, kik f. hó 21-ikéig nyilatkozni tartoznak, vajon kijelöltésőket elfogadják-e? Vagy pedig nem, mely utóbbira — azt hisszük — nem lesz eset, mert nem kézpélhető oly magyar, ki akkor, mikor nemzeti kultúrája terjesztése forog íszóban, némi csekély, sőt a legnagyobb áldozati o. is meg ne hozná. Elhatározott tovább, hogy a tavaszi hónapokban,

